

चैत्रशुक्ल दिने पूज्यं कृतं युगम् । श्रुतेन वक्ष-
युक्तेन गन्धमाख्यादिना तथा । चैत्रशुक्लपक्षे पञ्च-
मेऽहनि पूजयेत् । कृतं युक्तेन सर्वेषु गन्धमाख्यादिना
दिन । द्वितीयेऽहनि रक्तेन तथा त्रैतायु पूज-
येत् । तृतीयेऽहनि पीतेन हापरं पूजयेद् बुधः । च-
तुर्थेऽहनि कृष्णेन तिष्यं संपूजयेद् युगम् । शिवायुके-
कुङ्कुमेन तथैव च हरिद्रया । तथैवान्नैः स्नानमम-
यैर्दिवस्त्रमाव । क्षीरेण प्राणयान्तात् कुञ्जितं प्रत्यह-
मेव च । कृत्वा व्रतं वत्सरमेतदेकं चतुर्थं गं मोदति
नाकपुष्टे । संपूज्य देवं युगमूर्ध्वं चतुर्थं गं शान्ति
मर्हति समपाम्” ।

चन्द्रव्रतं वराहपुं “चन्द्रव्रतं पञ्चदश्यां शुक्लायां नक्षत्रो-
त्थनम् । दश पञ्च च वर्षाणि व्रतमेतत् समाचरेत् । च-
न्दमेधसहस्राणि राजसूयशतानि च । इष्टानि तेन
राजेन्द्र ! एतद्व्रतं समाचरेत्” । पद्मपुं “चान्द्रायणस्य
चः क्षत्वा चैवचन्द्रं निवेदयेत् । चन्द्रव्रतमिदं प्रोक्तं च-
न्द्रकोषप्रदायकम्” ।

चन्द्ररोहिणीयमव्रतं पद्मपुं “रोहिणीचन्द्रययनं सोम
व्रतमिहोत्तमम् । तज्जहारवायव्याश्रयनं वेदिन्दुनाभिमः ।
यदा सोमदिने युक्ता मत्स्यसुदशी कश्चित् । कथं वा ज-
ह्नुमन्तं पीर्यमाणां प्रजायते । तदा ज्ञानं नरः कु-
ञ्जितं पञ्चमज्जेन सर्वदेः” ।

चन्द्राव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् “कलावाक्यान्नेकायां सोप-
वाधो नरोत्तमः । पञ्चमे पूजयन्ति चन्द्रविहराश्रितौ ।
आहित्यमष्टदशके त्रिभिर्नोद्विषारके । आदित्यं सर्व-
रक्तेन चन्द्रं युक्तेन वादव । माख्यादिना महाभाग !
होमयेत् तिस्रस्तपुमान् । दृप्तक्षीरयुतान् राजन् !
तथा च येदुषाविधि । व्रतान्ने ज्ञानेन्द्राय ! जनकं प्रति-
पादयेत् । रजतं वा महाभाग ! यस्मै ह्यतिमात्मनः ।
कृत्वा व्रतं वत्सरमेतदिष्टं दद्याच्च दीपान् विधिवत् प्रभू-
तान् । चान्द्रं पदं प्राप्य विवर्द्धते सदा धनान्वितः
स्वात् त्रिदिने इहैव” ।

चम्पाश्रीव्रतं कन्दपुं “वदि सभ्येन जीवेऽङ्गि देवेन नृप-
वत्सलः । पृथी भाद्रपदे शुक्ला दैहतेन हसन्विता । वि-
श्रामा भीमयोगेन वा चम्पेतीह विश्रुता । देवाचर-
न्मन्त्राणां दुर्धमा वदिहायनी । कृते ज्ञेतायां पञ्चा-
गहायनी हापरे पुनः । चत्वारिंशत् वसो त्रिंशहायनी
दुर्धमा ततः” ।

चान्द्रायणव्रतं इन्द्रपुं “कथं शुक्लचतुर्दश्यां पीर्यमासी समा-
हितः । चान्द्रायणव्रतं मासं यादयेत् सर्वपापजित् ।
पूर्वेन्दुपीर्यमास्यान्तु पूजयेत् प्रत्यहं जहैः” ।

चित्रभाद्रपक्षमीव्रतं भविष्यपुं “सप्तम्यां पूज्यं चित्रेण चित्र-
भाद्रं दिवाकरम् । रक्तैश्च गन्धकुसुमैर्महदारोग्य
माप्नुयात्” ।

चैत्रभाद्रपक्षतृतीयाव्रतं भविष्योत्तरे “चैत्रे मासि तृती-
यायां दन्तधावनपूर्वकम् । उपवासस्य नियमान् गृह्णी-
याज्ज्ञातिभावतः । कञ्जान् च सताम्बुजं चिन्दूरं रक्तवा-
सवी । दिव्यात् सोपवाद्यापि यवैधम्यकर परम् ।
विधवा गतिमार्गेण कुमारी च यदृच्छया । कुत्रोद्यायां च-
नविधिं न्ययतामन्त्रं च क्रमः । विधिभाद्रपदे होम सर्वसो-
मप्रदायकः । सप्तम्यान्विधानेन गूर्पस्यां पूजयेदुषाम्”
चैत्रशुक्ल प्रतिपदिहितं तिष्यकव्रतम् भविष्यपुं “दन्ते
विशुकाशोकशोभिते प्रतिपत्तिरिति । शुक्ला तस्यां प्रज-
यति ज्ञानं नियममास्थितः । नारी नरो वा राजेन्द्र !
संतप्यं पिष्टदेवताः । नद्याक्षीरे तद्भागे वा गृहे वा
तदुत्तमतः । पिष्टान्नैः विविधैश्चैव पुरुषाकृतिम् ।
ततः प्रभृत्यनुदिनं तिष्यकाकृतं हव्यम् । धान्यं स-
वत्सरं यावच्छशिनैव नभक्तव्यम् । एवं नरो वा नारी
वा व्रतमेतत् समाचरेत् । सदैव पुष्टव्याम् ! भोगान्
भुवि भुनक्तुषी” ।

जयन्तीसप्तमीव्रतं भविष्यपुं “माघस्य शुक्लपक्षे तु सप्तमी
या त्रिबोचना । जयन्ती नाम सा प्रोक्ता पुण्या
पापहरा तथा । उपोष्या येन विधिना ह्येषु तं पार्व-
तीप्रिय ! पारशानि तु चत्वारि कथितानि च प-
वित्रतैः । पदस्यामेकमङ्गलं वष्ट्यां नक्तं प्रकीर्तितम् ।
उपवासस्तु सप्तम्यामष्टम्यां पारशान्येव” इत्यादि इदं
वर्षाभ्यम् ।

जयपौर्णमासीव्रतं भविष्यपुं “पौर्णमासी महाराज !
सोमस्य दयिता तिथिः पुर्यमासो भवेद् यस्यां पुर्य-
मासी ततः स्रता । तस्यां तु क्षीरवि ज्ञात्वा सन्तप्यं
पिष्टदेवताः । आश्विन्य दशके सोमं नक्षत्रैः सहितं
विभुम् । पूजयेत् कुसुमैर्हृदयेनैवैर्दृष्टपाशितैः । शुक्ल-
वस्त्रैर्दक्षिणाभिः पूजयित्वा क्षमायेत् । आकाशारेण
हव्यज्जेनक्तं भुञ्जीत वाग्यतः” इत्यादि ।

ज्योतिषमीव्रतं भविष्यपुं “माहात्म्यमपि द्रव्याणि पदस्यास्तव
भारत ! । जयेति यो च दिव्यान्ता जतिनां जयदा-